

Ενότητα Ε' - Κεφάλαιο 5

Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και η Ελλάδα

Στις αρχές του 20ου αιώνα η Γερμανία ήρθε αντιμέτωπη με την Αγγλία και την Γαλλία. Αιτία ήταν η επιθυμία τους να εξασφαλίσουν **πρώτες ύλες** για τα εργοστάσιά τους και **νέες αγορές** για τα προϊόντα τους.

Ταυτόχρονα, κάποιες χώρες όπως η Αυστροουγγαρία και η Ρωσία, ανταγωνίζονταν για την **κυριαρχία** στα Βαλκάνια και κάποιες άλλες είχαν **εδαφικές διαφορές**.

Ανάλογα με τα συμφέροντά τους, τα κράτη πήγαν με την μία ή την άλλη πλευρά. Δημιουργήθηκαν, έτσι, δύο μεγάλοι συνασπισμοί:

- **Οι Κεντρικές Δυνάμεις** (Γερμανία, Αυστροουγγαρία –και Ιταλία αρχικά– στις οποίες προσχώρησαν, μεταξύ των άλλων, η Βουλγαρία και η Οθωμανική αυτοκρατορία).
- **Οι δυνάμεις της Αντάντ** (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία, στις οποίες προσχώρησαν, μεταξύ των άλλων, η Ρουμανία, η Σερβία, το Μαυροβούνιο και από το 1917 και η Ελλάδα).

Ο πόλεμος γενικεύτηκε πολύ γρήγορα και επεκτάθηκε σε δύο κυρίως μεγάλα μέτωπα:

- **το Ανατολικό** (μια νοητή γραμμή Βορρά - Νότου στα σύνορα της Γερμανίας και της Αυστροουγγαρίας με την Ρωσία),
- **το Δυτικό** (μια νοητή γραμμή Βορρά - Νότου στα σύνορα της Γερμανίας και της Αυστροουγγαρίας με την Γαλλία και την Ιταλία).

Ταυτόχρονα διαδραματίστηκε και σε δύο μικρότερα μέτωπα, το **ιταλο-αυστριακό** και το **βαλκανικό**.

Η Ελλάδα βρέθηκε διχασμένη. Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος προτιμούσε την ουδετερότητα, στάση που ευνοούσε τις Κεντρικές Δυνάμεις. Ο πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος διαισθανόταν πως η Ελλάδα είχε συμφέρον να πάει με την Αντάντ. Το αποτέλεσμα ήταν να προκύψει **Εθνικός Διχασμός** και η χώρα να χωριστεί σε βασιλικούς και βενιζελικούς. **Τελικά η Ελλάδα μπήκε στον πόλεμο στο πλευρό της Αντάντ.** Ο βασιλιάς παραιτήθηκε και εγκατέλειψε την χώρα.

Το 1917 έγινε επανάσταση στην Ρωσία, η οποία ανέτρεψε το καθεστώς του Τσάρου και εγκαθίδρυσε ένα **σοσιαλιστικό - λαϊκό κράτος**. Ένα από τα πρώτα πράγματα που έκαναν οι επαναστάτες ήταν να τερματίσουν την συμμετοχή της Ρωσίας στον πόλεμο.

Το 1918 ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος τελείωσε με νίκη των δυνάμεων της Αντάντ. Η Γερμανία υποχρεώθηκε να πληρώσει μεγάλες αποζημιώσεις, ενώ ταυτόχρονα έχασε πολλά εδάφη της. Δημιουργήθηκαν μερικά νέα κράτη (Γιουγκοσλαβία, Τσεχοσλοβακία, κλπ.), ενώ αρκετά άλλαξαν τα σύνορά τους. **Η Ελλάδα κέρδισε την Δυτική Θράκη.**

Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος ένας από τους πιο αιματηρούς πολέμους στην ιστορία, άφησε πίσω του πάνω από **60 εκατομμύρια νεκρούς** (οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν άμαχοι), **αλλά** και **πολλά εκατομμύρια τραυματίες**.

Ο πόλεμος αυτός όμως είχε και μία ακόμη συνέπεια: **Οι άσχημοι όροι για τους ηττημένους Γερμανούς προετοίμασαν το έδαφος για τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο.**

Από το σχολικό βιβλίο:

1. Διαβάζουμε στις «Πηγές» (σελ. 192 - Πηγή 2) αναμνήσεις του συγγραφέα Στρατή Μυριβήλη από το μέτωπο του πολέμου.
2. Διαβάζουμε στην «Ματιά στο παρελθόν» (σελ. 192) για την ρωσική (Οκτωβριανή) Επανάσταση του 1917.
3. Βλέπουμε στις εικόνες (σελ. 193) μία φωτογραφία από τα χαρακώματα του πολέμου [ο Α΄ παγκόσμιος ονομάστηκε "πόλεμος των χαρακωμάτων"], τον πρωθυπουργό Βενιζέλο να επιθεωρεί στρατιωτικές μονάδες, και έναν σατιρικό χάρτη που απεικονίζει τις αντιπαλότητες των ευρωπαϊκών χωρών.

Ερωτήσεις κατανόησης

1. Ποιες ήταν οι αιτίες του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου; Υπάρχει κάποια που να θεωρείτε πιο σοβαρή; Αν, ναι, ποια νομίζετε πως μπορεί να είναι;
2. Ποια ήταν τα αντίπαλα στρατόπεδα που σχηματίστηκαν; Ποιες χώρες τα αποτελούσαν και ποιες ήταν οι σύμμαχοι χώρες σε κάθε στρατόπεδο;
3. Ποια ήταν η στάση της Ελλάδας ε' αυτόν τον πόλεμο; Ποιος νομίζετε ότι είχε δίκιο στην διαμάχη μεταξύ βασιλιά Κωνσταντίνου και πρωθυπουργού Βενιζέλου; Από πού το καταλαβαίνετε αυτό;
4. Ποια ήταν τα αποτελέσματα του πολέμου για νικητές και νικημένους;
5. Αναφέρετε κάποιες σημαντικές συνέπειες του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου για τους ανθρώπους.

